

Trygghet och avlastning med socialpedagoger

Signatur [00:00:00] Det här är en podcast från Skolverket.

Adam Samara [00:00:14] Hej och välkommen till Skolverkspodden där vi i dag besöker Grillska gymnasiet i Eskilstuna. För här har man sedan flera år tillbaka använt sig av socialpedagoger för att jobba med frågor som kränkingsärenden och frånvaro. Och i det här avsnittet ska vi få höra om hur det här arbetssättet kan både skapa trygghet för eleverna, men också avlasta lärarna. Jag heter Adam Samara och jag ska börja med att knacka på hos rektorn för att ta reda på hur det kom sig att man började jobba med den här modellen.

Magnus Säll [00:00:53] Jag heter Magnus Säll och jag är rektor på Grillska gymnasiet i Eskilstuna.

Adam Samara [00:00:58] Magnus, du har jobbat här som rektor sedan 2015. Kan du berätta lite om hur det såg ut på skolan när du kom då?

Magnus Säll [00:01:06] Ja, jag kom till en skola som var en engagerad skola. Det var engagemang bland personal och arrangemang bland elever och jag tyckte väl att det fanns väldigt mycket positivt, men fanns också väldigt mycket som hände, framför allt när skolan växte med att vi behövde hitta strukturer för hur vi arbetade, men också att det uppstod en del konflikter elever emellan.

Adam Samara [00:01:32] Hur gick tankarna då om hur ni skulle komma till rätta med det? Var det självklart från början att ni skulle börja jobba med den här modellen med socialpedagoger?

Magnus Säll [00:01:41] Vi tittade på olika sätt att hantera det. Framför allt så jobbade vi mycket med att skapa trygghet i personalgruppen och trygghet bland eleverna med olika sätt att jobba med struktur. Sen förstod jag ganska snabbt att vi behövde jobba med mer förebyggande arbete, för vi var ofta ute och släckte bränder och hanterade konflikter. Och då resonerade vi kring vad finns det för möjligheter att lösa de problemen på? Jag fastnade för socialpedagoger just för att där fanns det en kompetens, både att möta eleverna i samtal, möta eleverna i deras vardagssituationer, men också att jobba förebyggande i form av att kunna stötta lärarna i deras situation i mentorskapet.

Adam Samara [00:02:32] Kan du berätta lite kort om vad socialpedagogerna gör hos er?

Magnus Säll [00:02:36] De har ju flera olika roller kan man säga. De har den rollen där de arbetar socialt med eleverna och är ute på raster, möter eleverna, ser eleverna och de jobbar också med närvaro. Så de har en roll i vårt närvaroteam. Sen är de ute i klassen och jobbar förebyggande genom att stötta mentorerna och lärarna i hur man kan arbeta med kompetensutveckling egentligen för eleverna, så att de ska förstå hur en konflikt kan hanteras på ett bra sätt.

Adam Samara [00:03:12] Kompetensutveckling för eleverna. Hur menar du då?

Magnus Säll [00:03:14] Jag tänker att eleverna har ofta situationer som uppstår genom att man har grupparbete och man träffar nya och där uppstår ibland konflikter. Man har olika intressen, men eleverna är inte tränade att lösa de här konflikterna själva, utan de behöver

stöttning och förstå hur de här konflikterna kan uppstå och hur man kan hantera dem på ett bra sätt.

Adam Samara [00:03:37] En bit som säkert flera som lyssnar på här kommer vara intresserad av är hur har ni löst finansieringen med sociala pedagoger?

Magnus Säll [00:03:44] Vi har ju haft den fördelen att vi har kunnat bygga in deras tjänster och se till att vi prioriterar dem i vårt budgetarbete, så vi har de fast anställda. Jag vet att det finns statsbidrag att söka, men vi har velat att permanenta dem från början.

Adam Samara [00:04:02] Sedan ni började jobba med den här modellen, har ni stött på några utmaningar?

Magnus Säll [00:04:07] Det har väl inte funnits några jättestora utmaningar egentligen, utan det var väldigt mycket fördelar. Vi har ju sett att vi har kunnat minska antalet kränkingsärenden på skolan. Vi har dessutom fått en väldigt trygg situation, både i klassrummen och på rasterna. Jag tycker också att lärarna får en möjlighet att fokusera mycket mer på undervisningen, och jag upplever också att det finns en trygghet i att socialpedagogerna finns att tillgå om det skulle uppstå en situation som är tuff hantera själv.

Adam Samara [00:04:42] Jag vet att du har nämnt att det har varit viktigt att ha tydliga gränsdragningar för vad socialpedagogerna ska göra och vad de inte ska göra. Kan du berätta mer om det?

Magnus Säll [00:04:52] Det är ju så att jag tycker att social pedagogerna ska få arbeta just med det som vi har kommit överens om, och då är det framför allt att möta eleverna, se eleverna, välkomna tillbaka från frånvaro, följa upp de bitarna. Det är också att jobba med närvaron och stötta lärare och mentorer med det. Det är också viktigt att vi inte använder dem som en extraresurs så fort att någon blir sjuk, att de hoppar in och blir vikarier så fort det behövs, utan vi behöver andra system för att lösa vikariefrågan. På så sätt får ju dem möjlighet att arbeta i sin profession.

Adam Samara [00:05:32] Vad skulle vara risken med att använda dem på det sättet? Det är väl jättekäckt om de kan hoppa in om det behövs.

Magnus Säll [00:05:38] Risken är att de inte får möjligheten att arbeta med det som ger effekt, nämligen att vara ute i ett förebyggande arbete. Och dessutom så vill jag inte att de ska vara upptagna när situationen uppstår. Om det skulle bli att en lärare just då behöver hjälp och då är socialpedagogen upptagna. Så det är viktigt att de som finns tillgängliga helt enkelt.

Adam Samara [00:06:12] Men vad säger socialpedagogerna själva?

Fadi Elia [00:06:15] Hej, jag heter Fadi Elia och har arbetat på Grillska gymnasiet som pedagog i två och ett halvt år lite drygt. Min tjänst fanns inte då när vi började på Grillska gymnasiet, utan den implementerades när vi började här, jag och min kollega Maria. Och vi fick bygga upp en socialpedagogisk verksamhet med allt vad det innebär från det vi gör idag. En vanlig dag på jobbet, jag kommer hit, jag börjar klockan åtta och en vanlig dag så börjar jag ofta med att gå runt på skolan och kolla med elever hur de mår. Hur dagen ser ut för dem? Är det några som hänger ut de allmänna utrymmen som sitter själva? Då kontrollera jag, hur är det? Det är något som har hänt, vad är du inte på lektion? Så lite så

börjar en vanlig arbetsdag. Vi har ett ganska nära samarbete med lärarna där vi har kommunikation varje dag utifrån allt möjligt. Hur eleverna mår i klassen, om det är något specifikt i klassen. Och eftersom jag jobbar med närvarobiten på skolan, så kontrollerar jag med lärarna varje dag vilka som saknas om den, om det är någon dem haft kontakt med, vad det beror på att de inte är på skolan. Och sedan tar jag vidare jobbet eftersom jag är ansvarig för närvaron och kontaktar eleverna som inte är på plats. Så att vi har ett ganska bra samarbete.

Adam Samara [00:07:31] Kan du berätta lite mer om det här med närvaroarbetet? Förutom att då höra av sig, kolla med lärarna och höra av sig till dem som inte är på plats då kanske. Vad gör ni mer för att få det att funka?

Fadi Elia [00:07:43] Vi har ju ett närvaroteam, där vi är tre som ingår i det närvaroteamet. Jag är ansvarig för tre program. Där jobbar vi ganska nära mentorer. Så en gång i månaden träffar jag varje mentor för varje klass och så går vi igenom hela klassen. Hur ser det ut när närvaron, är det mycket som är borta? Hur många elever som är borta? Då kollar vi, vad beror det på? Vi tar in eleverna, vi gör en kartläggning och ser vad är det som gör att det brister? Varför är ni inte på skolan? Och sedan därifrån tar vi vidare med olika insatser. Exempelvis, jag kan ringa en elev på morgonen om den har svårt att komma upp. Då kan jag ringa vid sju på morgonen och kolla; är du vaken, har du kommit upp? Och sedan ett tätt samarbete med både mentorer här på skolan och med vårdnadshavare. Vi kontaktar vårdnadshavare, vi berättar hur situationen är och då har vi ett nära samarbete med dem och då blir det lättare också att få hit eleverna på skolan.

Adam Samara [00:08:37] Ni ägnar mycket tid åt att vara på plats som vi just nu är i korridoren och träffa eleverna att prata med eleverna. Kan du berätta lite om den biten?

Fadi Elia [00:08:46] Ja, men vi tror på det här med att om vi ska kunna jobba med eleverna så behöver vi skapa relation med dem. Och vad gör vi där bäst? I de allmänna utrymmena där de känner sig lugna och trygga och där kan vi komma in och börja prata, inte skola, utan vi pratar vardag och där knyter vi en stark relation med eleverna och de får ett förtroende för oss och då kan vi på det sättet arbeta framåt tillsammans och det försöker vi att fler ska göra, både lärare - all personal ska vara ute mer bland eleverna, för det är där det händer.

Adam Samara [00:09:20] Hur funkar samarbetet med lärarna tycker du?

Fadi Elia [00:09:22] Jag tycker det funkar väldigt bra, som jag sa innan vi har en tät kommunikation. Är det någonting så signalerar de till oss, till exempel om det är lite rörigt i ett klassrum. Då kan de kontakta mig, Fadi nu har det så här lite stökigt i klassrummet. Skulle du bara kunna komma in och observera? Absolut. Då är jag med i klassen, observerar och kollar. Vad är det som inte funkar? Och så försöker vi prata med dem eleverna, så lärarna kan fokusera på undervisningen.

Adam Samara [00:09:51] Upplever du att det kan bli problem med gränsdragningen mellan vad ni gör som socialpedagoger och vad lärarna gör?

Fadi Elia [00:09:58] Nej, faktiskt inte. Vi har ganska tydliga riktlinjer på var våra gränser går, vad lärarna har för uppdrag och vad vi som socialpedagoger har för uppdrag. Vi ska se till att det är lugnt och tryggt i klasserna, i uppehållsrummen, så att lärarna kan fokusera på där de ska göra - undervisningen. Så att det är ganska tydligt i våra riktlinjer att jag med i ett klassrum så fokuserar jag på tryggheten i klassrummet och läraren sköter sin

undervisning. Så det ganska tydliga ramar vi har så vi inte kliver in i varandras arbeten. Sen försöker vi få med lärarna mer på vårt arbetssätt, att de också ska kunna sätta gränser för att de är de som är i klassrummet när största delen av tiden. Men blir det för mycket, då ska vi komma in, för då tar det för mycket tid från lärarna.

Adam Samara [00:10:46] Vad tror du att lärare, elever, vårdnadshavare har för bild av er? Vad får ni för respons?

Fadi Elia [00:10:52] Vi har fått jättegod respons av både lärare och elever, och vårdnadshavare, tacksamma för att vi fångar upp deras ungdomar så pass tidigt och sätter insatser. Om det är någon som har mycket frånvaro så fångar vi det ganska snabbt. Vi har som jag sa tidigare, vi har kontakt med vårdnadshavare, mentorer och då får vi ett tätt samarbete och då är det lättare att få eleven att vara på plats så har det varit väldigt tacksamt. Vi har också fått mycket tacksamhet för vårt snabba arbete och agerande. Om vi ser att något är på gång så är vi där ganska fort och ta tag i saker och ting så det inte blir någon stor grej av en kränkning eller utanförskap. Vi är där och markerar på en gång att här på våran skola vi accepterar inte sånt, vi kommer att agera på en gång. Och då kontaktar vi vårdnadshavare, rektor blir inblandad och vi sätter igång apparaten så att vi markerar, här tolererar vi inte kränkningar eller särbehandling eller var det nu är.

Adam Samara [00:11:50] Men det här handlar uteslutande om eleverna. Så vad tycker dom?

Dennis (elev) [00:11:55] Jag heter Dennis, går på Grillska gymnasiet.

Adam Samara [00:11:58] När har du att göra med social pedagogerna?

Dennis (elev) [00:12:01] Jag stöter ju på dem varje dag och det är inte så att jag går fram till dem, utan det är mer att dom, om man sitter ensam, man tar det lugnt, dem kommer fram och pratar med en och är social. Dem är alltid där om man behöver dem.

Adam Samara [00:12:14] Vad pratar ni om då?

Dennis (elev) [00:12:15] Bara vardagliga saker. Det är inget speciellt utan det är mer att de kollar upp en, ser hur det går.

Adam Samara [00:12:22] Vad betyder det för dig att de finns här?

Dennis (elev) [00:12:24] Det känns bra att de som kommer fram och kollar upp på en. Det är inte alltid att man känner sig sedd. Då är det skönt att andra kommer fram och kollar hur det går. På så sätt är det tryggt.

Adam Samara [00:12:36] Men känner du att om det är nåt som bekymrar eller så, är det naturligt att gå och prata med dom?

Dennis (elev) [00:12:43] Jo asså, tänker speciellt om det gäller skolan. Du kan alltid gå och prata med dem. Sen så, inte alltid privata saker, men kan hända.

Adam Samara [00:12:52] Vad tror du, om de inte fanns här på skolan hur hade det varit då?

Dennis (elev) [00:12:56] Jag tror att det hade varit lite sämre sammanhållning faktiskt. Jag vet inte, de får folk att möta varandra typ.

Nova (elev) [00:13:03] Nova heter jag, och jag går estet 19. Så jag går i trean nu.

Adam Samara [00:13:09] När kommer du i kontakt med socialpedagogerna?

Nova (elev) [00:13:12] Maria brukar skriva till mig varje morgon, frågar hur jag mår och om jag sovit bra, hur jag känner inför skoldagen. Även bara i korridorerna, kollar hur läget är.

Adam Samara [00:13:23] Vad betyder det för dig att hon gör det?

Nova (elev) [00:13:26] För mig personligen har det betytt jättemycket för att jag har haft jättesvårt att komma till skolan i ettan. För mig betyder jättemycket att det är någon som kontinuerligt hör av sig och frågar vad det är som pågår hemma, hur man mår. Om det är nåt i skolan som känns jobbigt. Så för mig så har det varit en jättesupport.

Adam Samara [00:13:48] Hur hade det känts om de inte fanns här?

Nova (elev) [00:13:51] Om jag ska vara ärlig vet jag inte hur mycket jag hade varit i skolan om inte jag hade haft dem som ständigt hör av sig och peppar och driver. Och jag får jättemycket hjälp med planering av studier. Jag vet inte riktigt vad jag hade gjort annars.

Adam Samara [00:14:07] Vad tror du lärarna tycker om dem?

Nova (elev) [00:14:09] Jag tror att de tycker att det är jätteskönt, för det gör ju att fler elever är närvarande och jag tror att de tycker det är skönt att inte behöva bära allt ansvar själv som lärare och se till att alla kommer till skolan.

Linda Larsson [00:14:33] Jag heter Linda Larsson och jag undervisar i samhällskunskap, historia och svenska här på Grillska.

Adam Samara [00:14:39] Linda, du har ju jobbat här även innan man började jobba med socialpedagoger. Skulle du kunna berätta lite hur, hur tycker du att din arbetssituation förändrats. Eller hur är den nu jämfört med då?

Linda Larsson [00:14:52] Det är ju en stor skillnad. Jag tycker att arbetsbördan för mig som framförallt mentor, men också som undervisande lärare har blivit mycket, mycket lättare. Dels så behöver ju inte vi som mentorer längre ringa efter alla elever som är frånvarande, utan det får vi hjälp av våra specialpedagoger Fadi och Maria. Men sedan också att tack vare deras arbete, de rör sig väldigt mycket bland eleverna och kan fånga upp när det händer saker eller känner av stämningen bland eleverna och kanske kan fånga saker på ett helt annat sätt än vad man kan göra liksom i klassrummet under undervisningen. Vi har ett förebyggande arbete där man kan fånga upp väldigt mycket innan det hinner eskalera till en konflikt eller man kan se tidigt när en elev mår dåligt. De har ju också lite lättare i och med att de jobbar med närvarohanteringen att se också mönster kring elever. Så jag tror att generellt att det har blivit mycket lugnare. Man behöver inte släcka bränder på samma sätt som tidigare.

Adam Samara [00:16:04] Hur påverkar det dig i din lärarroll?

Linda Larsson [00:16:07] Dels att arbetsbelastningen har minskat. Att man kan fokusera mer på själva undervisningen. Planera, genomföra, följa upp utifrån den aspekten. Se så att eleverna är med och att de får den kunskap de behöver, man kan anpassa undervisningen. Men sedan tänker jag också när det sker saker i klassrummet, oavsett om det är kopplat till undervisningen eller om det är mer personliga saker. Det är lätt att få hjälp, det går snabbt, att vi är flera som kan samarbeta kring elever. Och där har vi inte bara våra socialpedagoger, utan vi har ju ett starkt elevhälsoteam med mycket resurser, så det är ju också en jättestor skillnad gentemot tidigare.

Adam Samara [00:16:50] Och hur funkar det när ni samarbetar?

Linda Larsson [00:16:53] För mig känns det som att problemen blir så mycket mindre för att man snabbt kan hugga där det behövs.

Adam Samara [00:17:00] Låt säga att det är någon lärare som lyssnar på det här och tänker att; amen den där kontakten som socialpedagogerna verkar ha på Grillska, den trivs jag jättebra med att ha själv. Den kontakten vill jag ha själv med eleverna och den kollen vill jag själv ha. Så den där modellen verkar inte alls nåt bra. Vad skulle du säga till den personen?

Linda Larsson [00:17:20] Den kontakten försvinner ju inte, den har man ju oavsett. Jobbar man som lärare och som mentor så, det viktigaste är ju relationen till eleverna. Du kommer ju aldrig kunna få en bra undervisning om du inte har en bra relation till dina elever, så att den försvinner ju inte. Utan det är ju snarare så att du får mer hjälp och stöd. Du är inte ensam. Och har man då en klass på 32 elever, det är svårt att se och hinna med. Så det är väl mer så tänker jag att man är flera vuxna kring eleverna, att det är lättare att fånga upp. Så det är ju inte så att man inte har en relation till sina elever. För den är ju liksom grunden i all undervisning.

Adam Samara [00:18:02] Tack så jättemycket Linda för att vi fick prata med dig.

Linda Larsson [00:18:04] Tack själv!

Adam Samara [00:18:06] Vi ska prata lite mer med rektorn Magnus för Jag är nyfiken på vilka resultat man har sett efter att ha jobbat med den här modellen.

Magnus Säll [00:18:16] Vi kan se att kränkingsärendena har minskat dramatiskt och om de uppstår så är vi väldigt snabba på och kan följa upp det. Det skapar också en trygghet, vi ser ju att både lärare och elever är trygga i de här situationerna. Vi har också bra stöd av socialpedagogerna vid introduktion av nya elever när de kommer till skolan. Vi ser väldigt bra resultat av det. Sedan har studieresultaten blivit bättre på skolan. Det tror jag hänger ihop med det här också.

Adam Samara [00:18:48] Hur hänger det ihop, tror du?

Magnus Säll [00:18:50] Att man är trygg och kan fokusera på studierna, att lärarna får större utrymme att få fokusera på undervisningen. Det skapar bättre lärande och det tror jag är en av de viktiga uppgifterna som socialpedagogerna har.

Adam Samara [00:19:05] Och vad säger lärarna?

Magnus Säll [00:19:06] De är olika vad man uttrycker kring det här, men det är väldigt mycket att man upplever ett stöd, ett stöd av social pedagogerna. Både att hantera svåra situationer men också att jobba med mentorskap till exempel.

Adam Samara [00:19:20] Men ofta när man pratar om den här typen av utmaningar i skolan som du beskriver att du också såg när du började här som rektor, så hör man ju ofta att det som behövs, det är inte bara nödvändigtvis fler vuxna, utan det ska vara behöriga lärare. Vad tänker du om det?

Magnus Säll [00:19:37] Jag håller med om att vi måste ha behöriga lärare på skolan, toppviktigt. Tycker också att lärarna ska ha möjlighet att fokusera på att vara lärare och undervisa, och då är det ju viktigt också att ha en trygghet så att det ena utesluter inte det andra. Och jag ser att vi får en trygghet och en bra studiero med den här typen av arbete. Därför tror jag mycket på den här modellen.

Adam Samara [00:20:02] Tror du att ni hade kunnat uppnå alla de här resultaten som du beskriver? Om ni i stället för att anställa specialpedagoger hade anställt fler behöriga lärare?

Magnus Säll [00:20:13] Nej, det tror inte jag eftersom de har lite olika uppdrag och att lärarna fokuserar på sin del och socialpedagogerna jobbar med sin del och mycket mer med det sociala. Så att jag tycker att de kompletterar varandra väldigt bra.

Adam Samara [00:20:30] Vad är det för kompetens som social pedagogerna kommer med som lärarna kanske inte har?

Magnus Säll [00:20:37] Den kompetensen som de utnyttjar väldigt väl det är ju det här i samtalet och den coachande delen av deras uppdrag. Motiverande samtal och möjligheten att möta eleverna på en bra nivå och att följa eleverna också. Det finns erfarenheter kring vad som kan hända även utanför skolan och de bitarna, att jobba med hela elevens vardag.

Adam Samara [00:21:03] Det här att ni har jobbat med socialpedagoger nu sedan några år tillbaka. Vad är det för typ av skolan ni har fått tack vare det?

Magnus Säll [00:21:10] Jag upplever att det är en trygg skola och att det är en bra miljö, men där också det blir en trygghet även i undervisningen. Så att det är inte bara i uppehållsrummen det är tryggt utan även i klassrummen och att lärarna får fokusera på sina uppdrag också.

Adam Samara [00:21:29] Tack så mycket Magnus för att vi fick komma hit och prata med dig idag.

Magnus Säll [00:21:32] Tack, det har varit jättetrevligt.

Adam Samara [00:21:35] Det var allt för det här avsnittet. Vill du lyssna på fler finns de på skolverket.se/skolverkspodden. Tack till dig som lyssnar.

Signatur [00:21:49] Det här var en podcast från Skolverket.